UKÁZKY Z TESTŮ

POUZE PRO STUDIJNÍ ÚČELY!

H-S-E-T HEIDELBERSKÝ TEST ŘEČOVÉHO VÝVOJE

- **překlad z německého originálu**
- **test je teoreticky zakotven ve *vývojové psycholingvistice***
- **test *nemůže globálně* řešit problém diagnostiky vývoje řeči**
- **slouží především *k odlišení normy od patologie* a *k měření vývojových změn***

AUTOŘI

- **v německy mluvících zemích dlouhodobě Hannerole Grimmová zaměřena ve výzkumné činnosti na vývoj řeči a vývojovou dysfázii v širokém vývojověpsychologickém kontextu**

- **r. 1973 - ve Švýcarsku monografii *Strukturně-analytický výzkum dětské řeči***

- **r. 1978 společně s Hermannem Schölerem zpracovali první vydání *Heidelberského testu vývoje řeči (H-S-E-T)***

- r. **1985 navazují v monografii *Diagnostika řečového vývoje: Co dokáže Heidelberský test vývoje řeči?***
- **r. 1991 vychází 2. rozšířené vydání *H-S-E-T***
- **r. 1994 společně se S. Weinert se posouvá do oblasti terapie – *Intervence u dětí s poruchami řeči – předpoklady, možnosti a omezení***

- činnost H. Grimmové potvrzuje, že **východiskem kvalitní diagnostiky je dobrá teorie a východiskem kvalitní intervence je dobrá diagnostika**
- **V našich podmínkách – M. Mikulajová a kol.**

HEIDELBERSKÝ TEST ŘEČOVÉHO VÝVOJE

- řečově-lingvistická a řečově-pragmatická složka
- větná struktura
- morfologická struktura
- větný význam
- slovní význam
- interakční význam
- spojování verbálních a neverbálních informací
- interakční úroveň

- při zvýšeném riziku opožděného vývoje řeči
- kontrola vývojových změn a efekt logopedické péče

SKLADBA TESTU

Větná struktura

- porozumění větám
- opakování vět

Morfologická struktura

- vytváření plurálu a singuláru
- tvoření odvozených slov
- odvozování přídavných jmen

Větný význam

- oprava významově nesprávných vět
- tvoření vět

Slovní význam

- hledání slov
- klasifikace pojmů

Interakční význam

- flexibilita pojmenování
- spojování verbálních a neverbálních informací
- dekódování a kódování záměrů

Integrační úroveň

- paměť pro text

VĚTNÁ STRUKTURA

- **VS – porozumění větám**
- porozumění větám různé gramatické obtížnosti
- osvojení gramatických, lingvistických pravidel
- materiál – figurky

CÍL SUBTESTU

- Zjištění schopnosti porozumět větám různé gramatické obtížnosti
- Zjištění míry akvizice lingvistických pravidel

- Manipulace s figurkami zvířátek
- Konkrétní i abstraktní instrukce

PŘÍKLADY INSTRUKCÍ

- **Zadání pro děti mladší pěti let**
- Kočku chytil chlapec.
- Alík dovolí, aby si Ušáček lehl.

- **Zadání pro děti pětileté a starší**
- Kachna odplave dřív, než si ovečka lehne.
- Pes kousne medvěda, který chytí zajíce.
- Žirafa, kterou chytil zajíc, kousne kačenu.
- Malé dítě maminku umývá.

VĚTNÁ STRUKTURA

- **IS opakování vět**
- používání vývojově specifických syntaktických pravidel
- zkracování vět
- nahrazování pasivních vazeb aktivními apod.

- *Dnes na závodech předběhl Honza Petra.*
- *Teta, která u nás dávno nebyla, přijede na návštěvu.*
- *Představím vám pána, jehož syn je velmi úspěšný.*

MORFOLOGICKÁ STRUKTURA

- **PS vytváření plurálu a singuláru**
- morfologicky správné rozlišování
- běžná slova a pseudoslova
- obrazový materiál

- *jedno auto – dvě...*
- *jedna tykalka – dvě....*
- *jeden stabor – dva...*
- *dvě koulátka – jedno...*
- *dva tumbíci – jeden...*

MORFOLOGICKÁ STRUKTURA

- **AM tvoření odvozených slov**
- schopnost vytvářet odvozená slova od základních tvarů podle gramatických pravidel

- *zahradničit zahradník – zahradnice –zahrada– kvítko*
- *čangařit - čangař – čangařka – čangárna – foktor*

MORFOLOGICKÁ STRUKTURA

- **AD odvozování přídavných jmen**
- vyjádření rozdílů mezi vnímanými vlastnostmi předmětů – stupňování
- částečné využití pseudoslov

- *jablko – fleky*
- *trojúhelník – venty*

VĚTNÝ VÝZNAM

- **KS oprava významově nesprávných vět**
- rozpoznat a opravit nesprávná syntagmatická spojení

PŘÍKLADY VĚT

- Maminka položila vázu s květinami pod

stůl.

- Když jdeme nakupovat do obchodu, vydělávám peníze.
- Tímto dárkem jsme mamince udělali velkou lásku.
- Když je člověk nemocný, potřebuje hlavně zábavu.
- V loterii je možné použít auto.
- Protože jsme veselí, zpíváme ani tancujeme.

VĚTNÝ VÝZNAM

- **SB tvoření vět**
- tvorba vět ze dvou, tří zadaných slov
- složitost je dána sémantickou blízkostí slov
- tvorba syntakticky a logicky správných celků

- *dvůr – ležet – pes*
- *radovat se – otec – dárek*
- *slunko - studený*

SLOVNÍ VÝZNAM

- **WF hledání slov**
- ke třem daným slovům vymyslet čtvrté, které se k nim hodí
- sémantická organizace slovní zásoby
- *Modrá – žlutá – červená*
- *Teď – později – předtím*
- *Slepice – krůta – kačena*
- *Veliký – vysoký – hluboký*
- *Kámen – voda – hlína*
- *Kostel – chata – vila*

SLOVNÍ VÝZNAM

- **BK klasifikace pojmů**
- výběr konkrétních obrázků k danému nadřazenému slovu
- sémanticko-kognitivní operace

- *živočichové*
- *potraviny*
- *oblečení*

INTERAKČNÍ VÝZNAM

- **BF Flexibilita pojmenování**
- danou osobu pojmenovat vždy jinak na základě jejích různých vztahů k jiným osobám
- rozlišování struktur mezilidských vztahů na základě oslovení

- *Tady je muž. Jmenuje se Jan Novák.*
- *Jak mu říká jeho **manželka**?*
- *Jak mu říká jeho **ředitel?***

INTERAKČNÍ VÝZNAM

- **VN Spojování verbálních a neverbálních informací**
- přiřazení daného výroku jedné ze čtyř osob na obrázcích na základě jejich emocionálního výrazu

- *To je doopravdy moc nepříjemné.*
- *To je přece na zbláznění. Ty jsi úplný blbec!*

INTERAKČNÍ VÝZNAM

- **ER dekódování a kódování záměru**
  - Dítě má odlišně verbálně reagovat na obsah jednotlivých výroků dle převzaté emocionální reakce
  - Porozumění obsahu výroku
  - Ztotožnění s jinou osobou
  - Empatické i kognitivní převzetí její perspektivy
  - Slovní formulace daného výroku
  - Vyjádření příslušného záměru mluvčího
  - Subtest se zadává pouze pětiletým a starším dětem
- práce s obrázky

INTEGRAČNÍ ÚROVEŇ

- **TG paměť pro text**

- dítě má za úkol udržet v paměti a s větším časovým odstupem rekonstruovat delší smysluplný text
- pohádka